

- 1. Restaurationshuset.** Restaurationshuset byggdes 1878 för att tillgodose de dagliga behoven i det växande stenhuggarsamhället. Byggnaden har innehållit bageri, bryggeri, matservering och affär. Här fanns bostadsrum för läkare och präst. På vindsvåningen hade Blåbandslogen sin lokal.
- 2. Stenboden** matsal för vaktmanskap och proviantbod.
- 3. Kronoarbeitsstationen.** Endast grunden kvar.
- 4. Nya kontoret.** Numera privat sommarbostad
- 5. Gamla kontoret**
- 6. Fångsmedjan.** Här låg Kronoarbeitskårens smedja. Här smiddes och skärptes endast fångarnas verktyg men dessutom utfördes alla andra sorters smidesarbeten. Ursprungligen nådde vattenlinjen ända upp till smedjan.
- 7. Hamnen.** Härifrån exporterades stenprodukter från Tjurkö och närbelägna stenbrott till främst Tyskland.
- 8. Tippen.** Ned på cementplattan vid kajen tippades färdigrossad makadam som därifrån lastades över på fraktbåtar. På plattan arbetade även gatstenshuggare som fick stenblock levererade hit från bolagets storbrott.
- 9. Stenkrossen.** Fundamentet till den stora stenkrossen som togs i bruk 1909.
- 10. Stallet.** Här låg en stallbyggnad med vagnslider och kuskbostad.
- 11. Brygghus – tvättstuga.** Tvättstugan byggdes på 1940-talet intill ett övergivet och vattenfyllt stenbrott där tvätten kunde sköljas. Det vanligt att kvinnorna i stenhuggarfamiljerna fick extra inkomster genom att ta emot tvätt från Kungsholms fort och från hushåll i Karlskrona.

- 12. Klockare-Johans stenstuga.** Stenhuggarfamiljerna kunde själva bygga sig enkla stugor av överbliven brottsten. Här ses murrester av en som var bebodd ett par decennier in på 1900-talet.
- 13. Storbrottet Vrålebo**
- 14. Stenbrotten.** Växtligheten breder åter ut sig över den tidigare helt avskalade markytan men kvar finns spåren av stenarbetarnas möda i småbrotten. Bland den vassa skärvstenen ligger också gatstensämnen de misslyckats med och utkilade stenblock det inte varit lönt att bearbeta vidare.
- 15. Huggboden.** I stenhuggarboden kunde 2-3 man samtidigt knacka gatsten på skravelfyllda arbetsbänkar. Stenblocken lyftes in genom en lucka i bodens gavel. I boden var stenhuggarna skyddade för väder och vind och kunde om kvällarna arbeta i lampljus. Stenhuggarboden här byggdes 1987 och är en rekonstruktion med förebild från Sturkö.
- 16. Krutboden.** Över disken i krutboden expedierades svartkrut för laddning av borrhålen i berget. Härifrån till sprängplatsen bars den högexplosiva varan på krutbåtar. Den större sprängkraften i dynamit förvandlade stenen till grus och användes enbart för att få undan värdelöst berg.
- 17. Högarörskasernen.** Här låg Högarörskasernen, som var en av de bostadskaserner stenhuggerfirman uppförde för den tillresande arbetskraften. Till en början trängdes ungarlar i kasernens åtta rum. Längre fram blev rummen ofta bostad för en hel familj. Byggnaden revs 1984.
- 18. Likboden.** I likboden lades avlidna i väntan på begravning. Under arbetet i stenbrotten inträffade ofta större och mindre olycksfall. Då dödsolyckor skedde, var det vanligen i samband med sprängning eller fall i berget.